

ELŐFIZETÉS
HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy évre 180 Lel.
 Fél évre 90 Lel.
 Egy negyed évre 45 Lel.
 Egy órára 15 Lel.

Hirdetések
 arányában szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 557.
KIADÓHIVATAL
 Aradi Nyomda Vállalat
 Bulvardul Regula Ferdinánd I. (József tőh.-ut.) 23.
 TELEFON-SZÁM 151.

Arad, 1921.

Főszerkesztő
Stauber József.

Péntek, május 20.

A valuta rendezése.

Írta: Dr. Dénes Jakab.

II.

Meg kellene szünnie végre valahára annak a lehetetlen vészes állapotnak, amely lehetővé teszi a valuta hullámszámából eredő könnyű meggazdagodást és lehetlenné teszi a stabilitás és minden biztos számítás hiánya miatt a produktív munkára és termelésre való áttérést. Csak akarni kell és inkább a kereslet és kínálat gazdasági törvényének sokszor figyelmen kívül hagyása mellett is megállapított az egyes gazdasági termékek ára kötelezőleg, akként a törvényhozásnak módjában áll kötelezőleg megállapítani, hogy a bankjegyeknek mely birtokunkban van, mennyi legyen a valódi (aranyban vagy ezüstben) kifejezett értéke. Ezen megállapítással a bankjegy birtokosa nem károsodnék, mert ezen érték megállapítás történhetik akként is, hogy ezen érték bizonyos minimális mérvben kedvezőbb, magasabb legyen annál az értéknél, melyet az irányadó pénzpiac bizonyos közeli időpontban megállapított. Ily intézkedés azután egyszerűen megállapítaná a valutára vagy a valutával való veszedelmes spekulációt és bizonyos nagyon kívánatos állandóságot teremtene. De mert a törvények egy magukban nem elégségesek arra, hogy a gaz-

dasági életben rendet és állandóságot teremtsenek, a gazdasági élet önmaga alkotta törvényeinek megfelelőleg gondoskodni kell arról, hogy a forgalomban levő összes bankjegyeknek a fentebbi módon megállapítandó értékének megfelelő fedezet megszereztesék. Ez nem történhetik másként, mint akként, hogy minden vagyon mérsékelt progresivitás mellett az ehhez szükséges értékhez hozzájárul és a jövőre nézve szigorú intézkedés történik oly irányban, hogy megfelelő fedezet nélkül bankjegy kibocsátható ne legyen. Eként oldva meg ezt a nehéz kérdést, a gazdasági élet normális mederbe térne, az egyes foglalkozási ágak és a nemzeti szempontból egyaránt értékes különböző vagyonok és értékek között a kívánatos egyensúly biztosítva lenne.

A valuta rendezéssel kapcsolatos és ezzel szorosan összefüggő a pénz (bankjegy) vásárló képességének a békeállapotnak megközelítő mérvben való visszaállítása és ezzel az egyes foglalkozási ágakban a kereseti (jövedelmi) lehetőség szempontjából jelenleg fennálló nagy egyenlőtlenség, aránytalanság kiküszöbölése. Míg az egyes foglalkozási ágakban rohamos meggazdagodások napirenden vannak, addig a középső rétegekben levő tömegeknek az első rendű közszükségletek (élelem, ru-

házat, fűtés, világítás stb.) beszerzésére sincs elegendő keresetük (jövedelmük.) Nem kell e tekintetben egyébre reámutatni, mint a tisztviselők és egyéb szellemi munkások anyagi helyzetére, melynek kielégítő szanalása a jelen viszonyok mellett a megoldhatlan problémák közé tartozik. A közszükségleti cikkek árának a pénz valódi értéke szerint számított, a hétékebeli árakhoz megközelítő mérvben való leszállítása érdekében legtöbbet tehet, elől járhat az állam egyrészt azzal, hogy a forgalom (személy- és áruszállítás) intézményes (jogi) nehézségeit megszünteti, másrészt azzal, hogy ezekre a díjszabást, vámokat, díjakat, adókat, illetéket stb. a békeállapotnak megfelelő mérvben leszállítja és leszállítja azon közszükségleti cikkeknek (só, gyufa stb.) árát is, melyeket az állam hoz forgalomba és végre körlezi a községet is arra, hogy a víz, világítás (közszükségleti cikkek) árát leszállítsa. Rendezett valutáról és egészséges, normális gazdasági életre nem lehet még beszélni sem akkor, a midőn a mindennapi szükségleti cikkek közül bármelyikre annyi köztéher nehezedik, a melyért a háborút megelőzőleg azt megvásárolni lehetett. A mindennapi közszükségleti cikkek árának a normálisra való leszorítása érdekében az állam által hozandó áldozat visszatérülne azzal,

hogy ez maga után vonná a fizetések és munkabérek csökkenését és ezzel a földművelés, ipar és kereskedelem terén minden produktumnak az olcsóbbodását és még azon gazdasági ágak fellendülését is, amelyeknél a nagy drágaság és magas munkabérek folytán már hosszabb idő óta teljes pangás van (építkezések és ezzel kapcsolatos iparágak). Ugyancsak a valuta rendezésével és a normális gazdasági életre való áttéréssel kapcsolatos az olcsó hitel behozatala, a melynek helyes és sürgős megoldása a jegybanknak volna a feladata.

Befejezésül még annyit, hogy teljesen érthetetlen, hogy — ha már mindenféle gazdasági érdekekben az egyes államok között nemzetközi szabályozások történnek. — éppen abban a kérdésben, amely nemzetközi vonatkozásban talán a legfontosabb, a valuta kérdésében a nemzetközi szabályozás teljesen hiányzik, holott az ily szabályozás, a valutának mindenütt való rendezése annyira fontos, hogy e nélkül a győztes államok a győzelem gazdasági előnyeire teljesen hozzá nem juthatnak és a többi államok sem teremthetik meg azt a gazdasági helyzetet, a mely valamennyi állam részére a zavartalan békés munkát és a normális gazdasági életet biztosítani alkalmas.

A női diplomata.

(Báró Szilassy Gyula — Bédi Schwimmer Rozáról.)

Báró Szilassy Gyula, a Károlyi-kormány volt berni követe, a Dunamonarchia összeomlása című művében egész fejezetet szentel a magyar köztársasági kormány svájci diplomáciai képviselőinek. Elmondja báró Szilassy, hogy az összeomlás előtt gróf Andrassy Gyula, a néhány napos külügyminiszter megbízottakat küldött Svájcba, hogy itt összeköttetéseket keressenek az antanttal. Őt magát is kombinációba vették. De később megtudta, hogy missziója meghiúsult. A maga részéről ezt nem is sajnálta, mert a többi kiküldött sem ért el eredményt. Alig utaztak el a kiküldöttek Svájcba, Bécsben kikiáltották a köztársaságot és nemsokára Budapesten is. 1918 november 6-án Károly akkori király, amikor már lemondott az osztrák trónról, audiencián fogadta Szilassyt Schönbrunnban. Ezen a kihallgatáson Szilassy ama kívánságát fejezte ki, hogy szeretne a magyar köztársaság

diplomáciai szolgálatába lépni. Az exkirály ebbe beleegyezett és feloldotta Szilassyt esküje alól. Néhány nappal később Szilassy felajánlotta szolgálatait gróf Károlyi Mihálynak. De diplomáciai szolgálatát még nem vették igénybe. A magyar köztársasági kormány nem mindig szerencsésen megválasztott diplomáciai képviselőket küldött a külföldre. A legnagyobb hibát azzal követte el, hogy Schwimmer asszonyt követként Bernbe küldötte. Ez a hölgy, aki neves szociális író volt, talán otthon a hazájában értékes szolgálatokat tehetett volna, de diplomáciai helyre, még pedig oly kritikus időkben, teljesen alkalmatlan volt. Ezenkívül az az idea, hogy a szépnem egyik tagját bízta meg ily küldetéssel, semmiképpen sem tetszhetett a svájci szövetség tanács konzervatív fővárosában. És valóban a svájci kormány sohasem ismerte el Schwimmer asszonyt. Bédi Schwimmer Róza, akinek egyáltalán nem volt diplomáciai jártassága, kihallgatáson jelentkezett a szövetségi palotában, de itt csak egy hölgynek kijáró tiszte-

lettel fogadták. Végre is nem lehetett kételkedni abban, hogy Svájc nem akarja. Szilassy ezután ezeket írja: Ekkor barátaim arra kértek, jöjjeek Budapestre és a berni követi állásra pályázzam. Tényleg Budapestre utaztam. December 17-én felkerestem gróf Károlyi Mihályt, akivel hosszasan megbeszélést folytattam. Ez volt az első eset, hogy láttam. Azt mondta nekem, hogy örömmel veszi munkásságomat, de előbb tudni szeretné, hogy kit választ ki. Teljesen tudatában volt súlyos helyzetének és tudta, hogy kormánya nem fog természetes halállal kimulni. Talán úgy fog járni, mint a girondisták, tehát annál fontosabb politikai barátainak megválasztása. Hosszas tanácskozás után megígérte, hogy szolgálataimat hamarosan igénybe fogja venni.

Ezután báró Szilassy kitér arra, hogy Károlyi a kormányzását máris baklövással kezdte meg. A kormány átvétele után néhány hívével leutazott Belgrádba Franchet d'Esperay tábornokhoz. Kijelentették a francia parancsnok előtt, hogy Magyarország most

már semleges ország, de a tábornok azt válaszolta, hogy legyőzött ország. A véletlen úgy hozta magával, hogy a magyar urak közönséges unruhában jelentek meg a francia győző előtt, mire a tábornok, aki a fogadtatásra teljes díszben és összes rendjeivel jelent meg, a magyar küldöttség előtt tüntető módon közönséges zubbonyt vett fel. De maga a delegáció összeállítása is szerencsétlen volt. Az izraeliták a forradalomban nagy szerepet játszottak és természetes is, hogy a küldöttségben is voltak izraeliták, de az volt a baj, hogy túlnyomó számban. Károlynak számolnia kellett volna a Franciaországban uralkodó áramlattal, a mely nem volt mentes az antisemitizmustól. Mindezek a külsőségek idézték elő azt, hogy a belgrádi ut után Franciaország rokonszenve teljesen elfordult a Károlyi-kormánytól. Báró Szilassy a karácsony előtti napon érkezett Budapestre, ahol a kormány szállodai szobát rekviráltott részére, mert másként nem juthatott volna lakáshoz. Másnap felkereste gróf Károlyit, aki azt

Irodalom és művészet.

A politikusok.

Dráma 3 felvonásban. Írta: Biró Lajos. Bemutatták a városi színházban május 18-án.)

A Sárga lilium, Hotel Imperial és Francia négyes után valami hatalmasat vártunk Biró Lajostól. Politikusok című újabb színpadi művében. Csalódtunk. Biró Lajos ezúttal megpróbálkozott azzal a Shaw Bernhardhoz méltó feladattal, hogy a politikát vigye a színpadra a maga intrikáival, önzésével, hiúságával, panamáival és — mosolyogni való — becsületességével. Nem sikerült. Birónak az uiszerőség, mert alakjait, akikben meg akarta személyesíteni eszméit, tuságosan elrajzollak, hogy úgy mondjuk: zsinóron rángatott bábuk, akik nem tudják a valószínűség látszatát keltetni. Ez az alaphibája a tegnapi bemutatott Biró-darabnak. Átlagosan véve a drámát, halásos: amolyan Bataille-szerű erős jelenetek vannak benne és jó előadás sikerre is vihette a drámát. Dehát a tegnapi előadásról még a legjobb akaráttal sem lehet azt mondani, hogy jó volt. H. Harmath Józsa, Várnay Jenő és Forgács Sándor hiába igyekeztek tehetségükkel valamit kihozni, fáradságuk kárba veszett a többiek gyengeségén, szerepnemtudásán, félreértésin és kínos kapkodásán. Egy elfogadható alakja van a darabnak: az alias útlelember Gregórh. Ezt az alakot Olasz Lajos teljesen félreértette és a sunyi ember helyett robusztus, lármás figurát vitt a színpadra. Ács Mihály kivételével, aki mindig értelmesen beszél, a kisebb szereplők zavarólag hatottak és szemük állandóan a sugóra szegeződött. Földes Mihály még csak meg sem közelítette a hatalma teljében levő erős minisztert, akif Biró Lajos mesteri kézzel rajzolt meg. A gyenge előadás okozta, hogy az érthetetlenül csekélyszámu premier-közönség még a hatásos jelenetek sem tudták megfogni. (Ky.)

Filharmonikus hangverseny.

Minden tekintetben merész vállalkozásnak volt minősíthető a filharmonikusoknak szerda esti hangversenye. A nagy népszerűségnek és rendes szezonidőben oly példátlan látogatottságnak

Eitel Frigyes elítélték csempészesért.

BERLIN. Az országos törvényszék büntetőbíróháza e hó 18-án tárgyalta Eitel Frigyes porosz herceg ismert vagyoncsempészési ügyét. A herceget azzal vádolták, hogy 1918. novemberében a fennálló törvények ellenére 337 ezer márká értékű értékpapírt és 2000 hollandi forint készpénzt utaltatott át Hollandiába nem a saját, hanem egy cég neve alatt. A herceg jogi képviselője azt bizonyította, hogy Eitel Frigyes kénytelen volt idegen név alatt átutalni ezeket az értékeket, miután rendes uton ez nem állt módjában. Azt is vitatta az ügyvéd, hogy a herceg, mint a volt királyi ház tagja, anyagilag sokkal súlyosabb

örvendő hangversenyük ez alkalommal sainálatosan igen mérsékelt anyagi és erkölcsi sikerrel végződött. Szokatlanul csekélyszámu közönséglet üdött összegyűljeni műsoruk, jöllerhet ez zenei szempontból is kétségkívül sokat ígérőnek mutatkozott: Goldmark, Wagner és Liszt egy-egy színpompás orkesztrális remeke szerepelt a programmon. A részvétel miatt eléggé hűvös hangulatban indult meg a hangverseny, melyet a filharmonikusok jobb ügyhöz méltó buzgalma is csak részben tudott felmelegíteni. Általánosságban már a tempókkal nem voltunk megelégedve, de maguk a zenészek sem, mert gyakran észleltük, főleg a vonások részéről, hogy szabadulni akarnak a bélyöként haló energiálan dűrigáló pálcától (Goldmark V. tétel.) Hasonlóképen igen elnyújtott valósággal unalmas volt a Hochzeitmarsch. A harmadik tételből is hiányzott a paján elevenség, csupán a negyedik tételből áradt ki némi hangulat, míg az ötödik tétel erősen felfokozott lármás fortisszímóival bántó kontrasztba került az előző tétel szentimentális hangulatával. Ily előadásban Goldmark öt tételből álló, ragyogó színekkel megfestett képe csak a kezdetleges technikával készült gyenge reprodukció. Wagner: Vorspiel und

helyzetben volt, mint bármely más polgár, mert vagyonát konfiskálták. Neki tehát, mint családapának, valamilyen uton gondoskodnia kellett arról, hogy családja ne maradjon pénz nélkül. Távol állott tőle, hogy az államhatóságokat félrevezesse, vagy hogy az adóhivatalt megkárosítsa. Cselekedete az ügyvéd véleménye szerint az önségély esete volt, amelyre a körülmények kényszerítették. A bíróság Eitel Frigyeset vagyoncsempészes miatt ötezer márká pénzbüntetésre ítélte. A herceg a tárgyaláson elmondotta, hogy pénzzavarban volt s mint a Hohenzollern-ház ideiglenes fejének gondoskodnia kellett családjáról.

Irdens Liebeslodja is az egységes ritmikái hatását keltette bennünk és dinamikai árnyalások hiánya miatt hatástalanul vészelt el. Liszt: Les Preludes c. szimfoniai költeménye fejezte be az est műsorát, azonban a forlék és fortisszímok különböző fokozatain kívül egyebet alig hallottunk. Visszapillantva e szezon hangversenyeire, összegezve eddigi benyomásainkat, az a véleményünk jegecedett ki, hogy a meglévő jelenlegi erővel, melyeknek tekintélyes része jóval felülmúlja a dilettantizmus szokott mértékét, megfelelő vezetéssel oly előadásokat produkálhat, ez az ambiciótól duzzadó, élelerős, lelkes gárda, mely mellán volna sorolható azon idők hangversenyei közé, melyek Hüssly égisze alatt Arad város művel. zenekedvelőinek örök emlékében élnek. Hiszünk, hogy a filharmonikusok is megérették ezt, s ennek megvalósulására megtalálják az egyedül helyes utat!

* A városi színház műsora. Pénteken: Politikusok. (A.) Szombat d. u.: Heidelbergi diákélet. (Ifjúsági előadás.) Este: Tosca. (B.) Jean Athanasiu vendégfellépéssel. Vasárnap d. u.: Cigányszerelem. Este: Tolonc. (C.)

* Goga szindarabja Aradon. A szépművészeti miniszterium ma táviratban

értesítette a polgármesteri hivatalt, hogy június 4-én Stefán Stoicescu vezetésével a bucarestii Operaház tagjai Aradon vendégszerepelnek. Ugyancsak június 14., 15., 16-án a bucarestii Nemzeti Színház társulata R. Bulfursi vezetésével vendégszerepel a városi színházban, a mikor Goga Octavian kultuszminiszter Jegyző ur című szindarabját is előadják.

* Jean Athanasiu a Toscában fejezte be nagyszerű aradi vendéglátását. A hírneves baritonista Scarpia szerepében vesz búcsút az aradi közönségtől, amely minden egyes fellépé alkalmával melegen ünnepelte a csodálatosan nagy és mesterien iskolázott hanggal rendelkező első román baritonját.

* A Heidelbergi diákélet szombat délutáni ifjúsági előadásán Horváth Mici, Földes, Szántó, Várnay és Olasz játszik a vezetőszerepeket s ez alkalommal is élvezni fogja a publikum a Takács vezetésével diákdalokat éneklő hatalmas énekkar.

* A Politikusok második előadása fokozott érdeklődésre tarthat igényt. Biró Lajos izgalmas cselekményű, mesterien megírt drámáját a színház drámai együttese kifogástalan, élvezetes előadásban hozza színre.

* A Tolonc, ez a híres régi népszínmű szerepel a színház vasárnap esti műsorán. Vasárnap délután a Cigányszerelem ismétlik meg mérsékelt helyarák mellett.

* Svárdström Valborg hétfőn este kezdi meg folytatódó vendégfellépéseinek sorozatát a Traviatában. A kiváló svéd énekesnő vendéglátására való tekintettel a színházi helységeket ötven százalékkal felemelték s a színház igazgatósága ezúton is kéri a hírlöket, hogy a különbözetet a színházi pénztárnál töltsék szíveskedve. A hétfői Traviata előadásra már válthatók jegyek.

— A csehek két milliárdot követelnek a jegybanktól. Bécs: Az osztrák-magyar jegybank likvidálási tárgyalásai megkezdődnek. Először a cseh delegátusokkal indultak meg a megbeszélések, a kik Csehország részére két milliárd koronát követelnek.

mondotta, hogy követi állásra akarja kinevezni. Közölte, hogy Bernben és Hágában akar követiséget létesíteni. Rám bízta, írja Szilassy, hogy a két állás közül válasszak. Mivel Károlyi ugyanakkor közölte azokat a kellemetlenségeket, amelyeket Schwimmer asszony Bernben elkövetett és amelyeket jóvá kellene tenni, arra kértem Károlyit, hogy Bernbe küldjön. Ez meg is történt. Meg kell állapítanom, hogy Schwimmer asszony sok gondot okozott a magyar kormányának. Tapasztalatlansága teljes virágzásában volt. Bédi-Schwimmer Róza berni követsége alatt igen sok komikus epizód történt. Miután nem volt meg a chifre-joga, táviratait a likvidáló, volt császári és királyi követség utján kapta meg. Miután egy ízben arra gyakodott, hogy ez a hatóság Károlyi egyik táviratát megváltoztatott szöveggel küldte el hozzá, igen furcsa módját eszelte ki az ellenőrzésnek. A következő szövegű nyílt táviratot intézte a magyar miniszterelnökhöz: Vettem ma az ön chifre-táviratát a következő szöveggel: S azután Károlyi távirata következett. Ezzel az eljárásával Schwimmer asszony kompromittálta az egész chifrendszert. Egy más alkalommal

azt az utasítást adta a Svájcban levő magyar nemzetiségű konzuli hivatalnokoknak, hogy haladéktalanul jelentkezzenek nála a köztársaságra való esküfétel végett. Senkisémet jelentkezett s az asszony-követ valamennyit ellenforradalmárnak tekintette. Pedig nem így állott a dolog. Hiszen Károlyi exkirály valamennyi hivatalnokát felmentette az ekü alól s az új eskü letétele csak formalitás volt. A magyar konzuli tisztviselők nem látták be, hogy miért kell nekik az új esküt letenni. Amikor Schwimmer asszony megtudta, hogy báró Szilassy a berni követ, azt jelentette a budapesti külügyminiszteriumnak, hogy tudomása szerint báró Szilassy ellenforradalmár. Ezt később ő maga is elmondotta a bárónak és értésére adta, hogy egy okiratot mutattak neki, amely a báró kezeirása s amely egy ismert ellenforradalmártól származik. Az illető ur azonban nem volt ellenforradalmár és az okirat báró Szilassy tervezett külügyministerségére vonatkozott. Báró Szilassy elmondja továbbá, hogy sokkal kellemetlenebbül érintette az a rendtelenség és bizonytalanság, amely a Svájcban élő magyarok között uralkodott. Egy nő semmiképpen sem teremt

hetett rendet a különböző árnyalatu elemek között, s így olyan állapotok származtak, amelyek a magyarság tekintélyét ugyancsak lerontották. A magyar hírlapírókkal és saját tisztviselőivel sem volt szerencséje Schwimmer asszonynak. A hivatásos tisztviselők nem akartak az ő felügyelete alatt dolgozni s így kénytelen volt segéderőt máshonnan szerezni. De igen sokszor tévedett és igazi asszonyi tempóval igen gyorsan határozott olyan dolgokban, amelyek már túlhaladott állásponton voltak. Tisztviselőket nevezett ki és bocsájtott el oly módon, amilyent a diplomáciai szolgálat nem ismert. Oly zűrzavar keletkezett mindebből, hogy a magyar újságok joggal gúnyolták a női követet.

Később elmondja báró Szilassy, hogy amikor megérkezett Bernbe, nővérelével együtt meglátogatta Schwimmer asszonyt. Látogatása nem hivatalos, sem magánjellegű nem volt. Schwimmer asszony szeretetreméltóan fogadta utódját, akin nem vette észre a rosszakarat legkisebb jelét sem. Sőt ellenkezőleg sietette, hogy a báró átvegye az ügyek vezetését. Panaszkodott az ellene indított hajsza miatt. Az tény, hogy a női követ hibákat-hibára halmo-

zott, ami nem is csodálható, mert hiszen nem volt diplomáciai iskolázottsága. Az is tény, hogy a Bernben tartózkodó sok magyar ur, aki a köztársaság női követével érintkezett, nem mindig bánt vele lovagias módon. Később Szilassy hercegekkel, grófokkal, zsidó újságírókkal, kereskedőkkel és volt tisztviselőkkel folytatott megbeszélései alapján megállapította, hogy Schwimmer asszonyt a svájci magyarok egyáltalán nem szívték. Mint nő, nem részesíthetett senkit oly támogatásban, mint amilyent a követtől elvárnak. S ez volt a főhibája. Mindenki szabadon lélezett fel, amikor Szilassy átvette a követiséget és boldogan mondták egymásfák a Svájcban élő magyarok, hogy Magyarország képviselője végre nadrágot visel. Szilassynak első dolga volt, hogy likvidálta a követség autóját, a melyet Schwimmer asszony azelőtt használt. Schwimmer asszony még néhány hétig Bernben tartózkodott és igen gyakran együtt volt báró Szilassyyal, aki sok kiváló tulajdonságot fedezett fel benne. Végül kijelenti Szilassy, hogy a talentumos hölgyvel való érintkezése mindig kellemes emléke lesz.

Az órajelenet.

(Ujabb terhelő vallomások Kéri ellen.)

Budapest. A Tisza-per tegnapi főtárgyalásán Mandovszky Richárd lapszerkesztőt hallgatták ki. Mandovszky kijelentette, hogy az Otthon-körben történt órajelenetről nem tud. Arra emlékszik, hogy amikor a kommun alatt Kéri Pált a terroristák el akarták vinni, valaki megjegyezte: *Ez a büntetés! Ezután Eichner Samu hírlapíró hallgatták ki, aki azt vallotta, hogy Rudas Izso szerkesztőtől hallotta a merénylet napján délután 5 órakor lejátszódot órajelenetet. Kéri Pál erre megjegyezte: A tanu is a tömegszuggeratív hatása alatt áll. Rudas Izso: Az Otthonban hallottam valakitől az órajelenetet. Kiss Gyula hírlapíró elmondta, hogy a nemzeti tanács helyiségebe küldte a szerkesztője, hogy a merényletről riportot szerezzen. Ott megpillantotta Kéri, aki roppant lenagoltan és idegesen fel-alá járkált. Kéri nem vette őt észre. Ekkor bejött báró Hatvany, Kérihez ment és így szólt: Pali, ki csinálta ezt? Ugy-e az a matróz, akit Fényes tegnap elzavart? Kéri így felelt: Nem, ezt mi intéztük el! Hatvany azt mondta erre: Kár volt ezt ma csinálni. Várhattatok volna pár napig! Elmondta Kiss Gyula, hogy akkor ejzel találkozott az Otthonban Sándor Tivadarral és említette előtte, hogy tudja, ki részes a gyilkosságban. Sándor azt felelte, ő is tudja és elmondta neki a délutáni órajelenetet. Ezután a tárgyalás folytatását péntekre háasztották.*

A strand-fürdő.

(Vasárnap megnyílik. — Újítások a Neptunban.)

A strandolni és fürdeni vágyó közönség öröme vasárnap nyílik meg a Neptun strandfürdő. Herling Gyula városi főmérnök megbízásából Vass Barnabás városi mérnök vezetésével a sajtó képviselői megtekintették az új épített Neptun fürdőt. A fürdő előtt fedett uszonnázó helyiséget építettek. A női kabinok közötti teret parkirozták s négyszáz négyszögmeternyi területet homokfürdőnek rendeztek be. A közönség szórakoztatására is gondolt a városi mérnöki hivatal, amikor hintát és különféle sporteszközöket bocsájt a fürdőzők rendelkezésére. A férfi kabinok számát duplájára emelték. A kabinok felett levő napfürdőt újja építették. Itt is sörcsarnok, büffé áll a közönség rendelkezésére. A férfi fürdőzők részére korlátot, nyújtót, hintát és különböző sport- és játékeszközöket bocsájtanak. Az egész fürdő területét szitált homokkal hintették be. A régi uszodát lebontották és helyette jóval nagyobb és kényelmesebbet építenek. Az új uszoda rövid időn belül elkészül. Új, kényelmes 120 személyes kompot is építették a mérnöki hivatal. A kompot úgy készítették el, hogy az a folyó áriától hajva önmagá-

tól másfélperc alatt jut el a strandig, ahol egy hidon keresztül száraz lábbal lehet elérni a homokos talajt. A strandon is kellemes fedett büffé és söröző helyiséget építenek. A strand még nem emel-

kedett ki teljesen a Marosból. De ha ily meleg idők járnak, remélhetőleg a vasárnapi ünnepi megnyitáson a közönség már élvezheti a Neptun strand kellemes meleg homokját.

Ujjászervezik Erdély művészeti életét.

(Törvényjavaslat „Művészeti Vezérigazgatóság” felállításáról.)

Erdély művészeti életét eddig csak átmeneti intézkedések és intézmények szabályozták. A kormány most ezen a téren végleges intézkedéseket akar életbe léptetni. Goga Oktávián, a művészeti ügyek minisztere törvényjavaslatot készített el, amely hamarosan a törvényhozás elé kerül. A javaslat, amely a mozik és varietékre vonatkozólag is új intézkedéseket tartalmaz. Erdély művészeti ügyeit a Directia Generala a Artelor (művészeti vezérigazgatóság) hatáskörébe vonja össze. Ez önálló adminisztratív szerv lesz, a művészet minden ágának megfelelő alosztályával. A művészeti vezérigazgatóság kere-
tén belül, de a mostaniak megie-

lő hatáskörrel a színházügyeket továbbra is a színházak főfelügyelője fogja intézni.

— Az irányelv ugyanis az, mondotta Isac Emil, a színházak főfelügyelője, hogy a művészeti kérdésekkel ne a közigazgatás szervei, hanem hozzáértő, szakemberek foglalkozzanak. Ezért a művészeti ügyeket már régebben kivették a közoktatásügyi reszort hatásköréből. A művészeti vezérigazgatóság tulajdonképpen már működik is és ideiglenesen érvényesített arról, hogy a törvényjavaslat hamarosan a parlament elé kerül, amivel ez a kérdés legális megoldást nyer.

Május 31 Ujból meghosszabbítják az értékpapírok bevonási terminusát.

CLUJ. (Kolozsvár.) Nemrégén irtuk meg, hogy az idegen értékpapírok lebélyegzésének és bevonásának a határidejét május 10-ről 20-ra hosszabbították meg. Már akkor nyilvánvaló volt, hogy technikailag ez a terminus is nagyon rövid. A pénzügyi reszortban ezt belátták és a mai nap Titulescu pénzügyminiszternek egy táviratot küldtek. Arra kéri a pénzügyminisztert, hogy a lebélyegzést, illetve a bevonás határidejét május 31-ig tolják ki, mert előbb a munkálatokkal nem készülhetnek el. Előrelátható, hogy a miniszter az újabb határidő-kitolást megadja.

A reszort távirati intézkedést adott ki az összes pénzügyigazgatóságokhoz. A rendeletben a községekre vonatkozólag igen érdekes intézkedéseket közöl. Eddig a községek lakossága az értékpapírjait a pénzügyigazgató-

ságokhoz kellett behozza lebélyegzés végett. Ez igen fáradságos és költséges dolog volt. A jövőben a jegyző és a bíró szállítja be az értékpapírokat. A háboru előttiakat lebélyegzetteti, az utóbb kibocsátottakat pedig bevonja a pénzügyigazgatóság és helyette nyilatkozatot ad ki.

Az értékpapírok lebélyegzésének, illetve bejelentésének meghosszabbított határideje e hó 20-án jár le. Az utóbbi napokban azonban oly tömegesen jelentkeznek a felek, hogy a bejelentési terminusnak újból való meghosszabbítása válik szükségessé. Az adóhivatal most a nyugták kiállításán dolgozik és az értékpapírok lebélyegzését későbbi időre hagyja. Ha a határidőt nem fogják újból kitolni, akkor az adóhivatalt a nyugtákat három héten belül kiadja a feleknek.

A repatriált házaspár kálváriája.

(Egy uriaszony alaptalan feljelentése.)

Spielberger Ignác 88 éves nagy laci lakos és felesége Magyarországra repatriáltatták magukat. A legutóbbi repatriáló vonattal el is indultak és szerencsésen eljutottak Kurticsig. Közben egy különös dolog megakadályozta az idős házaspár békés eltávozását. F. Zs.-né nagylaki lakos megjelent az aradi rendőrségen és Tódor bünyügyi osztályfőnöknél feljelentést tett Spielberger Ignác és felesége ellen, akik szerinte a repatriálást csak arra használják fel, hogy rengeteg pénzt csempésszenek át Magyarországra és tulajdonképpen álnéven utaznak. Tódor ismerve F. Zs.-né ez irányban már többször kifejtett tevékenységét, rosszindulatnál egyebet nem látott az ügyben és elutasította feljelentésével az asszonyt. F. Zs.-né ezután a határrendőrségnél tett feljelentést a házaspár ellen. A határrendőrségnél, mivel nem ismerték az asszonyt, komolyan vették F. Zs.-né indokait, helyt adtak a feljelentés-

nek és megindították az eljárást. Kurticson a repatriáló vonatról lekapcsolták Spielbergerék waggóját, átkutatták azt, megmozdították a házaspárt is és meggyőződést szereztek arról, hogy a feljelentés teljesen alaptalan. Az öreg beteges házaspárt annyira megviselte a napokig tartó izgalom, hogy ágyukra dőltek és jelenleg is a kurticsi pályaudvaron veszteglő waggonban várják a legközelebb induló repatriáló vonatot, amelyen tovább folytatja útját Magyarországra. F. Zs.-né ellen a házaspár aradi rokonai feljelentést tettek rágalmozásért az aradi ügyészségnél, míg a határrendőrség ma vett értesülésünk szerint hatóság félrevezetése címen megindítja ellene az eljárást. F. Zs.-nének Nagylakon saját háza, telke és üzlete van. Aradon pedig a Bul. Carol I. (Erzsébet királyné-köruton) négy szobás lakást tart. F. Zs.-né feljelentése közben oly nagy agilitást fejtett ki, hogy fáradozásával magára

vonta a lakáshivatali figyelmét, a hol érdeklődni fognak F. Zs.-né aradi lakásjogosultsága iránt is.

A piaci árusítás.

(Miért vonták meg az engedélyt régi árusoktól?)

Ma délután öt órakor tartotta a város közigazgatási bizottsága rendes havi ülését. Az ülésen a bizottság régi tagjain kívül részt vett Gritta Ovidiu rendőrprefektus és dr. V. Cucu városi főorvos is. Dr. Robu János főpolgármester üdvözölte a két új tagot és kérte őket, hogy hathatósan támogassák a bizottságot munkájában. Majd felolvasta a havi jelentést, melyet a bizottság tudomásul vett. Zima Tibor kereskedelmi és iparkamarai főtítkárnak interpellált abban az ügyben, hogy az előjáróságok vezetői megvonták sok olyan piaci árustól az árusítási engedélyt, akik már 20-30 év óta ebből élnek. Dr. Angel István polgármester válaszolt az interpellációra. Kijelentette, hogy egy miniszteri rendelet értelmében a napi piacokon csak élelmiszert lehet árusítani. A rendeletet később kiegészítették azzal, hogy ama piaci árusoknak, akik a rendelet megjelenése előtt is árusítottak, az árusítás továbbra is megvan engedve. Az előjáróság vezetői ehhez a rendelethez alkalmazkodtak. Külömben a piaci árusok megrendszabályozására szükség volt azért is, mert különösen az ócska-
placon nagyon sok lopott holmit árusítottak és nem lehetett őket kellőleg ellenőrizni. Ezután a rendes folyó ügyeket tárgyalták.

A főorvos megkerült ékszerai.

Dr. Bradean Atanáz vármegyei főorvos aradi lakásáról május 12-én eltűnt 3 ezer lei értékű ékszer. A főorvos előtte való este sértetlenül látta meg szekrényében az ékszereket, több karkötőt és nyakéket s a következő nap folyamán, midőn a főorvos a déli órákban otthonába tért, megdöbbenve konstataulta az ékszerek eltűnését. Nyomban megtette a feljelentést a rendőrségen. Deteschan csoportvezető Hanga és Wagner detektíveknek adta ki az ügyet nyomozás végett. A detektívek megállapították, hogy a főorvos bezárt lakásába kívülről senkisémm hatolhatott be és több oknál fogva gyanuba fogták a főorvos háztartásbeli alkalmazottját. Az is megerősítette a detektívek gyanúját, hogy a cselédeleány az ékszerek eltűnésének napján Gyorokra utazott ki, állítása szerint ott lakó kedvesének meglátogatására. A detektívek azóta állandóan figyelmesség alatt tartották a főorvos házat, de nem vettek észre semmi különöset. Tegnapi azután érdekes dolog történt. Dr. Bradean felesége takarítás közben a főorvos dolgozó szobájának íróasztalfiókjá-

Közigazgatás.

A valutapiac.

Páris, szikratávirat május 18. Leu 20'625, márka 20'50, dollár 11'875. — Bucuresti, május 18. Dollár 55'5, márka 1'10. — Arad, május 19. Dollár 53, márka 1'08 és fél magyar korona 0'27, osztrák korona 0'10 és negyed. — Bécs, május 18.: Márka 950, leu 925, lira 3025, francia frank 4650, svájci frank 9875, dollár 548, szokol 810, angol font 2200, dinár 1700, lengyel márka 65. Zürich, május 18. Berlin 962'5, Hollandia 200'5, Newyork 556, London 2227, Páris 4780, Milano 3885, Brüsszel 4730, Prága 810, Budapest 270, Zágráb 422'5, Bucuresti 950, Bécs 147'5.

Budapest, május 19. Tőzsdéi zárlat: Dollár 203, francia 1800, márka 356, lei 365, osztrák 39 1/2, szokol 315, dinár 69, rubel 77, lengyel 27, napoleon 710. Zürich. Budapest 270, Berlin 935, Newyork 555, Prága 810, Zágráb 450, Bucurest 980, Bécs 145.

A megye állatállománya.

(Szakbizottság tanulmányutja Aradon.)

Ma délelőtt Aradra érkezett a bucarestii miniszterelnökség és a földművelésügyi miniszterium által kinevezett szakbizottság. A bizottság a megyei alispáni hivatalt látogatta meg és hosszabb ideig tárgyalt dr. Beles Jenő alispánnal. A bizottság tagjai beható kérdéseket intéztek dr. Beleshez a megye jelenlegi állatállományáról. Dr. Beles részletesen referálta a bizottságnak a megye állatviszonyairól. A megye vezetősége — mondotta az alispán — legutóbb is mindent elkövetett, hogy a községekben ne a kevesebb takarmányt igénylő fehér teheneket hanem a jóval értékesebb svájci teheneket tenyészék. A megye vezetősége továbbra is el fog követni mindent, hogy a megyei állattenyésztésben mindennemű visszafelé fejlődési tendencia kiküszöböltessék. A bizottság tagjai nagy érdeklődéssel hallgatták az alispán referálását, amely után elismerésüket és megelégedésüket fejezték ki a hallottak és a tapasztaltak felett. A bizottság egyébként Timisoaráról (Temesvárról) jött és már a mai nap folyamán eltávozott Aradról a többi erdélyi városok meglátogatására. Dr. Beles Jenő alispán ma kijelentette munkatársunk előtt, hogy a földművelésügyi miniszterium által küldött bizottság erdélyi körútja szoros összefüggésben van a kormány által kilátásba helyezett nagyszabású export tervekkel.

Ausztria a svájci frankvalutát veszi át.

A bécsi lapok közlése szerint az új osztrák jegybank felállításához szükséges tőke három hónapon belül az osztrák kormány rendelkezésére fog állni. Az Ausztriának nyújtandó hitel a népszövetség ígérete szerint 500 millió svájci frank lesz, amely összegből a kibocsátandó bankjegyek fedezésére az osztrák kormány 300 milliót, tehát 60 százalékot fog fordítani. A bankjegyek a jegybank megnyitására teljes aranyfedezettel nyerne, később pedig a bank át fog térni a 60 százalékos fedezeti rendszerre: az aranyfedezet nélkül 40 százalékot pedig áruváltókkal fogja fedezni. Egyelőre aranyérmeket nem bocsátanak ki, hanem ehelyett ezüstérmeket készítenek és pedig egyfrankosokat és félfrankosokat, valamint alumínium- és bronzváltópénzt. Az új pénz beváltási arányára vonatkozólag még nincs biztos megállapodás. A kormány és a népszövetség közötti tárgyalások folyamán az arány tekintetében 50:1 és 70:1 között ingadoztak. Ez az arány attól függ, hogy időközben az osztrák korona zürichi árfolyama hogyan alakul ki. Ha sikerül a mai osztrák korona árfolyamát 2 centiméterben stabilizálni, akkor 50:1 arány szerint történi a kicserélés is. Az osztrák valutarendszerben végrehajtandó fenti változás, az osztrák államcsőd bejelentését jelenti.

szövetség képviselői megígérték, hogy az új jegybank felállításához szükséges tőke három hónapon belül az osztrák kormány rendelkezésére fog állni. Az Ausztriának nyújtandó hitel a népszövetség ígérete szerint 500 millió svájci frank lesz, amely összegből a kibocsátandó bankjegyek fedezésére az osztrák kormány 300 milliót, tehát 60 százalékot fog fordítani. A bankjegyek a jegybank megnyitására teljes aranyfedezettel nyerne, később pedig a bank át fog térni a 60 százalékos fedezeti rendszerre: az aranyfedezet nélkül 40 százalékot pedig áruváltókkal fogja fedezni. Egyelőre aranyérmeket nem bocsátanak ki, hanem ehelyett ezüstérmeket készítenek és pedig egyfrankosokat és félfrankosokat, valamint alumínium- és bronzváltópénzt. Az új pénz beváltási arányára vonatkozólag még nincs biztos megállapodás. A kormány és a népszövetség közötti tárgyalások folyamán az arány tekintetében 50:1 és 70:1 között ingadoztak. Ez az arány attól függ, hogy időközben az osztrák korona zürichi árfolyama hogyan alakul ki. Ha sikerül a mai osztrák korona árfolyamát 2 centiméterben stabilizálni, akkor 50:1 arány szerint történi a kicserélés is. Az osztrák valutarendszerben végrehajtandó fenti változás, az osztrák államcsőd bejelentését jelenti.

— **Értekezlet az Iparkamarában.** A tegnapi lapokban tévesen az a hír jelent meg, hogy vasárnap délelőtt 10 órakor az Ipartestületen értekezlet lesz egy Aradon rendezendő kiállítás ügyében. Ez az értekezlet nem az Ipartestületben, hanem az Iparkamarában lesz vasárnap délelőtt 10 órakor és tárgya nem egy Aradon, hanem a bucarestiben f. év augusztus havában rendezendő kiállítás előkészületeinek megbeszélése lesz.

— **Szállítási kedvezmény.** Minisztertanácsi határozat értelmében, amely a román nemzeti iparfejlesztést célozza, a régi királyságban székelő ipartelepek a CFR. összes vonalain 45. 30 vagy 20 százalékos szállítási díjkedvezményt élvezhetnek iparcikkek szállításánál. Erre vonatkozólag az ipartelepeknek csak kérelmet kell benyújtani a kereskedelmi és ipari miniszteriumhoz. A CFR. központja most rendeletet küldött az aradi üzletvezetőséghez, amely szerint az ipartelepekre nézve ugyanezt a kedvezményt kiterjesztették Erdély területére is.

— **Anglia a rossz valutájú országok ellen.** Bucuresti. Római keresztül érkező távirat jelenti, hogy az angol képviselőházban törvénytervezetel nyújtottak be, amely szerint a rossz valutájú országokból érkező árukat 33 százalékos behozatali vámmal sújlik. Az intézkedésnek az a célja, hogy az angol ipart megvédje az olcsóbb munkaerővel dolgozó országok iparával szemben. A „Daily Express” élesen bírálja a tervezetet és egyenesen igazságtalannak mondja. Ez az intézkedés különben is elsősorban az Egyesült-Államok iparának használna és sújtaná a rossz valutájú országokat. A lap a továbbiakban kifejti, hogy a rossz valutájú országok amúgy is sokat szenvedtek már a igazságtalanság volna a szenvedésüket még növelni. Mődjia van a verseny megakadályozásának és ez az, ha az árfolyamok kiegyenlítődése mielőbb megtörténik.

— **Nagy derut a bécsi tőzsdén.** Bécs. Ausztria pénzügyi felsegítésének már a kilátása is hatalmas pusztítást visz végbe

a bécsi értéktőzsdén. Ehhez hasonló derutot régi tőzsdelátogatók csak 1873-ban értek meg. Természetesen a veszteségeket jelző mai számok toronymagasságban vannak az akkori összegek fölött. Egy pár héttel ezelőtt hatvan milliárdra becsülték a bécsi tőzsdén forgó értékpapírok értékét, azóta átlag 30—40 százalékkal zuhantak az árfolyamok úgy, hogy 18—24 milliárdra lehet becsülni a papiroknak a derut által okozott árvesztetését. A rekordot a Déli Vasút elsőbbségi kötvénye tartja, amely egymaga kélmilliárdot veszített.

Otthont kap a rendőrség

A városi építészeti bizottság jeleltést tett a városi tanácsnak, hogy a Str. Marasesti (Kossuth-utcai) volt honvédlaktanyának utcai szárnyépülete olyan rozoga állapotban van, hogy annak a menyezete, mivel korhadt fagerendák tartják, minden pillanatban be dőléssel fenyeget. A városi tanács elhatározta, hogy nyilvános versenytárgyalást hirdet a laktanya rendbehozására, a menyezetnek vasgerendák közé helyezett téglalakkal való felépítésére. A versenytárgyalás május 28-án déli 12 órakor jár le és a megbízás kezhez vételétől számított hat hét alatt a munkálatokat be kell fejezni. A volt honvédlaktanya renoválása után a jelenleg lakatlan helyiségeket felhasználják az államrendőrség központosítására s az így felszabadult iskolákat rövid időn belül visszaadják rendeltetésüknek.

Mozi.

* **A mozgóképszínházak műsora.** Május 20-án az Apollóban: Vádat emelek! (Jaccuse!) Vizuális tragédia a modern korból 5 felvonásban. — Az Urániában: Japán csalogány. Egzotikus dráma.

* **Jaccuse III. — az Apollóban.** Még pénteken és szombaton tartja műsoron az Apolló Abel Gance csodás agitációs drámáját. A harmadik rész beletözi az első két fejezet drámai szépségeit. A lebilincselő meseszöveg idegizgalmasan fejlődik: Francisc és Jean ismét kint vannak a harctéren, ahol még borzalmasabban dühöng a háború. Döntő ütközet következik. Francisc és Jean egymás mellett harcolnak. Az ütközet előtt bevallják egy másnak, hogy mindketten nagyon szeretik Edilhet s ha valamelyik elesne, úgy a másik oltalmába veszi az asszonyt és a gyermeket. Ellenséges gránát csap le és Francisc halálos sebbel esik össze. Az irtózatos harc Jeanra sem marad hatás nélkül: megtévelyedik. Francisc meghal a kórházban, Jean pedig megzavart elmével kerül haza, ahol maga köré gyűjti a falu népét és vádat emel azok ellen, akik önzően kihasználták a háborút, amíg a katonák milliói életüket veszítették. Edith körül egy világ omlik össze és felvérzett szívvel nézi a megtévelyodott Jeant, akinek kezét Edith gyermeke megfogja s úgy mint annak idején tanította, leírja az első leckét: Vádat emelek!

* **Japán dráma — az Urániában.** Tegnap mutatta be az Uránia színház kiváló ujdonságát, a Japán csalogányt. Az egzotikus miliőben játszódó hatásos dráma a publikum nagy tetszésével találkozott. Japán buja szingazdasága festői képekben bontakozik ki előttünk. A dráma érdekes cselekményén keresztül megis-

merjük az idegen világ kulturáját, ember típusait és népszokásait. A pompás japán filmel még pénteken és szombaton vetíti az Uránia.

Nagy lopások a Weitzer-gyárban.

A Weitzer-féle waggongyár vezetősége már régebben tapasztalta, hogy a raktárakat állandóan dézsmálják. Az utóbbi időben különösen a gyár festékraktárát fosztogatták. A gyár vezetősége feljelentést tett a rendőrségen, a homian a Defeschian-csoport Junák és Fock nevű detektívjei indították meg a nyomozást. A detektívek a tolvajok vezetőit, Szabó József és Riskán János munkások személyében letartóztatták. A további nyomozás során mint büntárs a gyárnak több munkása került bele a bűnyügbe. Eddig 35 munkásról derült ki, hogy részese a lopásnak s ezeket a gyár vezetősége azonnal elbocsátotta. Négy munkást a rendőrség letartóztatott, mert ezek követték el a legtöbb lopást. A nyomozás megállapította, hogy a lopott holmikat Gáiban értékesítették. Gáiban majdnem minden házat a Weitzer-gyárból ellopott festékekkel festettek újra. A letartóztatott munkásokat át kísérték a királyi ügyészség fogházába.

A férjgyilkos asszony.

Életfogytiglani fegyház helyett — 15 év.

Patkó Zsigmondné arról amak idején sokat írtak a napilapok, Patkó Zsigmondné Borossebesen 1919. áprilisában a legbestiálisabb módon meggyilkolta férjét, Patkó Zsigmondot. Este egy robbanó gránátot tett az ágyába és mikor a férj gyanútlanul ráfeküdt a gránátra, ez felrobbant és szétzúzta a szerencsétlen mit sem sejtő férfit. Az aradi királyi törvénytörő akkori életfogytiglani fegyházra ítélte Patkónét. A timisoarai (temesvári) ítélőtábla helybenhagyta az elsőfoku bíróság ítéletét. Most érkezett meg az aradi törvénytörő végző döntése. Délben 12 órakor hirdette ki Bittó József táblabíró tanácselnök az ítéletet Patkóné előtt. Szuronyos börtönörök hozták elő Patkónét. A másfél éves börtön már alaposan megtörte. Mikor meghallotta, hogy a semmitörő leszállította ugyan a büntetését, de mégis tizenöt évet kell börtönben ülnie, elsikoltotta magát. De később összeszedte magát és a börtönbe kísérték.

A szerkesztésért
KAROLY JÓZSEF
felel.

Fontos cséplőgép tulajdonosoknak!

Államvasuti gépgyár gyártmányú lokomobilokhoz, cséplőgépekhez, benzinnmotorokhoz mindennemű alkatrészek kaphatók. 10818

Karczag Henrik
gépraktárban

Timisoara, (Temesvár) Strada I. C. Brătianu (Uri-utca) 3.
Telefon 9—14. „Prompt”

Apró hirdetések.

Alkalmazás.

KÉT ÉVES GYERMEK mellé keresek szolid német gyermekleányt. Cim a kiadóban. 2057

GAZDASSZONYT keres azonnali belépésre közeli gazdaságba nőllen segédtsz. Leveleket „Állandó” jellegre a kiadóhivatalba kérek. 2076

BANKSZOLGÁ soffóri vizsgával keresetek. Bővebbet a kiadóban. 2080

JÓLFOZÓ mindenest kerestetik vidékre. Cim: Wallinger hirdetőjében (Földespatika kapujával szemben.) 10779

SZOPTATOS DADANAK ajánlkozik egy fiatal nő, ahová gyermekét is magával vihetné. Cim a kiadóban. 2086

Vétel és eladás.

HASZNALT IROGÉP és Schunda-cimbalom eladó Strada Nicolae Ionescu (Gróf Károlyi-utca) 7. első emelet. 2074

ELADÓ 4 HP. Clayton cséplőgarnitúra. üzemképes, fűszijjal 25.000 leiert. Todorás. Vajdahunyad. 2081

FOGASZATI MŰSZEREK. Olysumszék, butorzal és teljes berendezés olcsó áron eladó Strada Gheorge Popa (Ferdinánd-utca) 4. szám I. em. 2083

KONYHAKERTI PALÁNTÁK! Korai és késői karfiol és kalarabé, bimbóskel, vöröskáposzta, közép-korai paradicsom, kelkáposzta, braunschveigi káposzta, bajorpaprika, szegeci hosszupaprika. Virágpalánták: salvia, vanillia, nyári aszter, ageratum, törpe fehérviole, stb. Magasztörzsű nemesrózsák, nagy választékban. Angol cser és zonosol, muskátli kiváló szín és fajokból kaphatók: Szabó kertészgazdaságában, Pankota. 10779

KÉT NŐI aranyóra hosszú nyakláncsal, arany férfi óra, arany karcsal elutazás miatt eladók. Cim: Wallinger hirdetőjében. 10780

WERTHEIM-KASSZA, turdókatyna, em-töltővasút, takaréktűzhelyek eladók. Str. Chendi (Kölesy-utca) 10. 2082

FABRICA DE UELIURI DIN ARAD, Alexandri Lengyel si Fii (Aradi Olajmalom, Lengyel Sándor és Fiai) Bulev. Regele Ferdinand I. (Boros Béni-tér) 22. Telefon 135. Ajánl napi áron deszillált és raffinált gépolajat, vulcán olajat, gőz és motorhengerolajat, autóolajat, autó és nehéz benzint, lovtölte zsirt, sárga és fekete kocsikenőcsöt, tökmag, napraforgó és repecolajat, olajpogácsákat. 10641

BUTOR. Ebédli és hálószobák olcsó árban kaphatók Wiegand butoraktár, Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca.) 4834

ANTIK és modern porcellánt, butort, szőnyeget, festményeket ékszer, ezüstöt vesz és elad Salon Artistique. Állandó kiállítás. Bulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 21. szám. 10621

ACSEV. CIPESZMŰHELY FELSZERELÉSE eladó. Tudakozódni lehet Acsev, palota II. emelet 1. számú ajtó. 1963

ELADÓ kis és nagy jégsekreny, póni ló kocsival, szerszámmal együtt. Cim: Strada Simeon Bálint (Dessowfy-utca) 7. sz. 10778

ELADÓ FÉNYKEPEZŐ GÉPEK: 1 Goerz Anschütz 9x12 Dogmarral, kameratoldalekkel 3 dupla és Packfilmkazettával. 1 Torton Picard 12x16" saját állvánnyal 6 dupla kazettával. Cim a kiadóban 2069

SZALONGARNITURA, konsul tükör, ebédli kredenc, stb. eladó Strada Russu Sirianu (Aulich-utca) 15. 800

Ingatlan.

CZUCZOR GERGELY-utca 35. számú azonnal elfoglalható sárokház eladó. Gazdálkodásra és üzlethelyiségnek alkalmas. 2078

Hölgyek figyelmébe

Külföldi utamról hazatérve értesítem a t. hölgyközönséget, hogy sikerült oly kitűnő szert beszereznem, melylyel az **elrontott hajakat teljesen rendbe hozom.** Azonkívül vállalom minden nuánszba úgy fényes, mint matt szí- nekre való festést garancia mellett. 10921

Székely hölgyfodrász, (Bohus-palota.)

„Hallgatni arany, beszélni ezüst”

ez a pletykára szól. Az üzletre egészen más a helyzet; itt:

„Hirdetni arany, hallgatni halál” mert míg az üzletember alszik, addig a reklám helyette dolgozik

Hatásos és ötletszerű hirdetőseket az

ARADI KOZLONY

részére szövegez, szakszere- rüen tervez és felvesz:

Wallinger hirdetője (Földes-patika kapujával szemben.)

BUDAPESTEN

ötödik kerületben egy modern, 50 kisebb-nagyobb lakás és 3 üzlethelyiségből álló háromemeletes, fényes földemmel hajló nagy bérház 3.000.000 magyar koronáért eladó. Bővebbet Wallinger-irodában Földes-patika kapujával szemben. 10779

Eladó ingatlanok.

Strada Costa Negri (Nagy Sándor-utca) 7b) számú ház 3 szobás elfoglalható modern lakással.

Calea Andrei Saguna (Váriassy Lajos-utca) 159. számú sarok üzletház olcsón. Belvárosban ház üzlethelyiséggel 8 nap alatt elfoglalható 2 szobás lakással 33.500 Leiert. HAASZ irodája Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 2. 10697

Üzlethelyiséget

keresünk a

belvárosban.

Ajánlatok a „Kelet” hírlap-irodába Str. Alexandri (Salac-utca) 1. 10900

Hirdetmény.

A serviciul de poduri si sosele Arad (Bulevardul gen. Dragalina No. 6. f. évi június hó 4-én d. e. 11 órakor nyilvános versenytárgyalást tart az Arad—dobrai állami út 423—71 km. szakaszán végzendő földmunkákról (hordalék elfuvarozás, árok ásás stb.) Az előirányzati összeg 48 500 Lei. Költségvetés megtekinthető alulírott hivatalnál a hivatalos órák alatt.

2079

Serviciul de poduri si sosele Arad.

Radio Hirdetési Iroda 914.

1811

Ajánlok azonnali szállításra nagyobb mennyiségben mindennemű központi és közzén fűtési célokra egeresi és szamosvölgyi, valamint lignit szenet a legolcsóbb napi árban. Szállítási igazolványokról és waggonokról gondoskodom **HAZAI BÉLA** nagykereskedő. Telefon interurbán 12—75. szám. — Cluj (Kolozsavár.

Rádió

Nincsen tavasz, itt a nyár
Mindenki lehű cipője jár:
Fehér cipője csak a nyár és jó
Ha tisztítja a „Rádió”

Kapható: 10779
Minden jobb üzletben.

Rádió

150 Leiért

női amerikai fél és magas CIPŐK kaphatók Fratil Apponyi Testvérek Arad, Bulev. Ferdinand 7. 10921

ROBE SALON

készíti a legszebb nyári ruhákat

Vadász és Vidéke Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet

ővadékképes nős üzletvezetőt

keres. Ajánlatok Szövetkezet Igazgatójának Vadász küldendők.

163—1921. szám.

ARVERÉSI HIRDETMEY.

Alulírott bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a kisjenői járásbírósnak 1920. évi 457. számú végzése alapján dr. Goldzieher Márton ügyvéd által képviselt Löwinger Péter javára 3926 lei 77 bani s jár. erejéig 1920. évi augusztus 5-én fogantatott kielégítési végrehajtás után lefoglalt és 2050 leire becsült borju, takarmány és kocsi nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverés Székudvaron, 1921. évi május hó 30. napjának délután 4 órakor tartatik meg.

Kisjenő, 1921. évi április hó 11-ik napján. 2084

BALASSA,

bírósági végrehajtó.

KASZA-UTCA 37a) számú magánház eladó, azonnal elfoglalható. Kis paraszt gazdának megfelel. 2077

NÉGYSZOBÁS adómentes modern magánház átvehető lakással eladó. Megtekinthető 4—6-ig Str. Marasesti (Kossuth-utca) 8a) 1525

STRADA REMUS (Virág-utca) 9. számú ház, két szobás elfoglalható lakással eladó. 2066

Üzletek.

SZÁLLODA, VENDEGLŐ ÉS KÁVFÉHAZ, AZONNALI ÁTVÉTELLEL ELADÓ. CIM A KIADÓBAN. 2075

LEGFORGALMASABB helyen üzlet, berendezéssel, áruval eladó. Bővebbet Klein hírlapiroda. 10487

Különféle.

ROMÁN NYELVTAN legújabb és legjobb módszer magyar szöveggel, igen bő tartalommal „Gyakorlati Leckék” címen második kiadásában megjelent. Irta. Velcean József tanár. Ára 20 Lei, postán ajánlva 21 Lei 50 bani. — Kapható minden könyvkereskedésben vagy a kiadóknál: „Gutenberg”-nyomda és kiadóvállalatnál Timisoara (Temesvár) 1. Strada Tamarilor (Régi Vár-utca). Telefon 14—19. szám. 300

Gyáralapításra

alkalmas belvárosi nagytelkes házak vasúti sínpár mentén; modern bel- és külvárosi 3—8 szobás uri magán- és bérházak; gazdálkodásra alkalmas házak elfoglalható lakással, minden elfogadható árért megvehető. Bővebbet Wallinger-irodában Földes-patika kapujával szemben. 10779

En-gros! En-detail!
Chemnitzi harisnya
Bécsi selyem-kendő

árukban gyári lerakat

gyári árak mellett.

Ugyanott kaphatók a legolcsóbb árak mellett valódi bé-

kelbeli minőségű Goldstein-féle

LILIO M-vásznak;

Rolfs- és Kubinzy-féle

kendők és méter árak
(Dirndlik!)

Pollák Lipót és Tsa

Arad, Piata Avram Ianou (Szabadság-tér) (Uránia színház sarkán.) 1944

INDITOK

gyűjtőt teljes szavatossággal

Budapestre

(Mindentele átköltözködési ingóságokat is.)

10921

KÖNIG szállító.

Kifutó fiu

jó fizetéssel

felvétetik.

Menjünk Bársonyhoz!

Piata Avram Ianou (Szabadság-tér) 17 Harisnya, kestyű és tricó érkezett Németországból és Osehországból.

Nagy áresés!